

Innlegg sendes Fiskeribladet Fiskaren
E-post: redaksjonen@fbfi.no
Telefaks: 55 21 33 01
Adresse: Sandbrogaten 5-7, 5003 Bergen

Hovedinnlegg/kronikk: Maksimalt 5.000 tegn (ca. 750 ord).
 Underinnlegg/replik: Maksimalt 1.500 tegn (ca. 250 ord).
 Fiskeribladet Fiskaren forbeholder seg retten til å forkorte alle innlegg som mottas. Likeledes forbeholder vi oss retten til å lagre innlegg i

elektronisk form, samt publisere dem på internettet. Innlegg honoreres ikke. Bidragsyttere oppfordres til å sende innleggene med epost til redaksjonen@fbfi.no
 Vi tar også i mot lagringsmedia av alle typer.

Forsker ved Fridtjof Nansens Institutt, **Harald Sakarias Brøvig Hansen**, står bak denne kronikken om verdenshavene og forhandlingene som pågår om «havets ville Vesten».

Verdenshavenees framtid avgjøres nå

Innlegg
KRONIKK

Harald Sakarias Brøvig Hansen er forsker ved Fridtjof Nansens Institutt.

Rundt halvparten av kloden vår består av åpent hav, som ikke «tilhører» noe land. Som mange vet går ikke grensene våre lenger enn 200 nautiske mil ut i havet, det er det som kalles den økonomiske sonen (i en del tilfeller, som for Norge, går kontinentalsokkelen litt lenger). Store deler av planeten er altså ikke underlagt noen som helst myndighet – ingen bestemmer lover og regler eller kontrollerer hva som skjer.

Riktignok eksisterer det avtaler som regulerer noe av det som skjer i internasjonalt farvann, noen bindende FN-avtaler og noen retningslinjer, men det aller meste er «fritt vilt». Ikke så rart da, at disse områdene gjerne omtales som «havets ville Vesten». Nå forhandles det om skjebnen til verdenshavene, men det går under radaren til de fleste.

Vi har to bindende avtaler som har kommet i kjølvannet av Havrettskonvensjonen; avtalen om utnyttelse av mineraler og avtalen om fiske på vandrende og migrerende fiskebestander. Disse ble inngått på 90-tallet. Akkurat nå foregår (andre runde i) forhandlinger om en bindende avtale for (hold deg fast) «bio-

” Hva avtalen skal omfatte, er ennå ikke bestemt, men den kan komme til å bety mye for hvordan vi utnytter omtrent halvparten av kloden vår

diversitet i områder utenfor nasjonal jurisdiksjon». Hva avtalen skal omfatte, er ennå ikke bestemt, men den kan komme til å bety mye for hvordan vi utnytter omtrent halvparten av kloden vår. Hvordan forvalter vi fisken her? Skal vi ha store marine verneområder? Og hva med verdifullt genetisk materiale, hvordan skal det komme

menneskeheten til gode? Dette er brennhete spørsmål, i en tid der verdens marine økosystemer er under kraftig press fra overfiske, klimaendringer, installasjoner til sjøs, havforsuring og undersjøiske kabler – for å nevne noe. Det er enorme ressurser i områdene det gjelder – og nå går kampene for fullt om hva som skal inn i avtalen og ikke:

■ I hvor stor grad skal fisk for eksempel være en del av dette? Fisk som ikke er definert som migrerende er for eksempel ikke omfattet av eksisterende bindende regelverk. Noen land mener at fisk overhodet ikke hører hjemme i den nye avtalen, andre mener at kun genetisk materiale fra fisk er relevant, ikke fisk som høstes for konsum. Miljøorganisasjoner jobber for at fisk for konsum også skal omfattes. Norge mener fiskeri kan ivaretas godt av eksisterende avtaler.

■ Genetisk materiale er en annen nøtt; i hvor stor grad skal genetisk materiale deles? Skal prinsippet om havene som «felles global arv» gjelde, og innebærer det at alle genetiske data som samles inn fra internasjonalt farvann skal gjøres fritt tilgjengelig? Her er det snakk om framtidige milliardverdier og parter som USA og EU står mot utviklingslandene i forhandlingene.

Når reglene er på plass er den store utfordringen å finne ut hvordan de skal håndheves. Trengs det et

FISK: Miljøorganisasjoner jobber for at fisk for konsum også skal omfattes. Norge mener fiskeri kan ivaretas godt av eksisterende avtaler. ILL.FOTO

stort nytt internasjonalt organ som skal etablere verneområder og overvåke aktiviteten til havs, eller skal vi satse på at regionale samarbeidsorganisasjoner som kjenner de lokale forholdene skal ta seg av dette? I norske interesseområder har vi allerede velfungerende regimer med både NEAFC og OSPAR som ivaretar flere av disse rollene og kan ta på seg flere. Det er dumt å ødelegge noe som fungerer godt. Også andre steder i verden er det de siste årene etablert regionale regimer, spørsmålet er om disse kan ivareta oppgavene godt nok, og om det er mulig å dekke alle verdenshavene med slike organisasjoner. Skal regelverket fungere vil nøkkelen uansett være at flest mulig flaggstater (hvor skip er registrert), havnestater og tilgrensende kyststater samarbeider om å håndheve reglene.

Behovet for en global avtale om det som skjer utenfor landegrensene øker ettersom teknologi gjør det lettere å utnytte ressursene og nye industrier som bioprospek-

tering presser seg fram. FNs generalforsamling har satt et hårete mål om at forhandlingene skal gi resultater innen 2017 og at en ny avtale skal være på plass i løpet av få år. Det blir viktig å få på plass regelverk for å ivareta verdenshavene, med verdiene og tjenestene det gir oss.

FAKTA: FORHANDLINGER

■ Det pågår nå forhandlinger om et nytt tillegg til Havrettskonvensjonen – et tillegg som skal sikre biologisk mangfold i havområder utenfor nasjonal jurisdiksjon. Disse havområdene utgjør omtrent halvparten av jordens overflate.

■ Forhandlingene foregår i form av en «preparatory committee» etablert av FNs Generalforsamling. Partene møttes i New York fra 26. august til 9. september for forhandlinger. Anbefalinger til Generalforsamlingen kan være klare ved utgangen av 2017.

■ Avtalen kan få store konsekvenser for fiskeri, utnyttelse av genressurser, kunnskapsdeling, miljø og verneområder.

Frp bygger landet

Innlegg
OLJEPENGER

Fremskrittspartiet lovet velgerne å investere en større andel av oljeformuen i Norge, og dette har Fremskrittspartiet gjennomført i regjering. Ap-politiker Marianne Marthinsen er misfornøyd med at Fremskrittspartiet har vunnet frem med økt oljefengebruk, og hevdet nylig i Politisk Kvarter i NRK at regjeringen mangler vilje

til å prioritere. Hva gjorde Arbeiderpartiet i løpet av 8 år i flertallsregjering når oljeprisen var mye høyere enn i dag? Fasiten viser at Ap glemte investeringer i infrastruktur og de glemte vedlikeholdsbehovet. Nå er situasjonen stikk motsatt. For eksempel har Fremskrittspartiet økt bevilgningene til vedlikehold og fornying i transportsektoren med 78 prosent sammenlignet med det Arbeiderpartiregjeringen foreslo for 2014. På riksveinettet alene reduserer Fremskrittspartiet vedlikeholdsetterlepet med hele

1,3 milliarder kroner i 2016. Samtidig klager Arbeiderpartiet på at vi gjør for lite for sent, og i samme åndedrag klager de på at vi bruker mye oljepenger. Forstå det den som kan. Denne vinglingen er uansett ikke egnet til å inngi tillit.

Det er fornuftig å bruke avkastningen av oljefondet til å bygge landet. Dessverre har Arbeiderpartiet de siste årene blitt en trussel mot oljefondets eksistens. Hittil har heldigvis ingen partier foreslått å gi bort oljefondet til FN eller klimaprojekter,

men det er velkjent at Arbeiderpartiet har hyllet franskmannen Thomas Piketty som ønsket å gi oljefondet til Den afrikanske union. Det er også velkjent at Arbeiderpartiet fremmet forslag om å innlemme hensyn til ILO-konvensjon 169 i forvaltningsstrategien da Stortinget behandlet SPU-meldingen for 2013. Dette er en konvensjon ikke engang Sverige eller Finland har signert. Arbeiderpartiet foreslo dessuten etter åtte år i regjering plutselig at oljefondet skulle trekke seg ut av kull, men der fikk vi heldigvis

dempet skadevirkningene betydelig gjennom et forlik. Det er uansett ingen tvil om at vingling og nye særkrav kan ha store konsekvenser som må tas på alvor, og politiske investeringer har allerede kostet oljefondet og norske skattebetalere 30 milliarder kroner. La oss håpe at Arbeiderpartiet aldri igjen får ansvaret for statens finanser.

Hans Andreas Limi,
 finanspolitisk talsmann
 Fremskrittspartiet